

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Ser. XLVIII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

sicut pharisei dicentes. **Ag** hec dicēs cō
tumeliā nobis facis. **S**eptimo qz libēter
ociant cū tū amor dei seruus eius nō pati
tur ocitari. sed opat magna fm Gregorius.
Octauo qz oia opa sua ad ostentationē fa
ciūt. vt h tristes. **S**ecūdo ieiunū nrm dz
esse sanctitate purū. **D**e q Jobel. ij. **L**ani
te tuba in syon. sanctificate ieiunū. **I**n q
autē hec puritas sanctitatis p̄sistit subdit
dicens. **C**ongregate pplm. **E**cce vnitas ca
ritatis q̄ matie hodie requirit. **V**ale ḡ ie
iunat q̄ rancorē in corde p̄tra primū fuit
Et sequit. **A**grediet sponsus de thalamo
suo. z sponsa de cubili suo. qm̄ in h sacro ie
iunio etiā ab illicitis amplexionibz est ab
stinendū. **T**ertio ieiunū nrm dz esse mo
deratione discretū. vñ dicit aplus **Roz. xij**
Rationabile sit obsequiū vestz. **O**mnia em̄
debēt fieri fm discretionē rōnis. cōtra no
stros ieiunantes q̄ in nullo seruāt moduz
circa ieiunū. **N**am que est discretio rōnis
comedere senel z infinities bibere. absti
nere a cibis z ingurgitari pocul. **A**ut que
discretio abstinerē a carnibz et carnalia opa
facere. **U**n dicit **Fulgenti**. **I**eiunū nris
adhibenda est rēperies vt corp⁹ nostrz nec
saturitas excitet nec inedia imoderata de
bilitet. **E**cce discretio rōis. **N**os ḡ fratres
studeam⁹ in om̄ibz discretionis modū ser
uare. quaten⁹ ieiunū nrm sit vicioz nroz
ablutio z acquisitio virtutū. vt non solum
deleat p̄terita que cōmissim⁹. sed etiā repel
lat futura q̄ cōmittere possem⁹. vt di. **Ber.**
sup cantica sermone. xxxvij. **Q**uarto iei
unū nostrz dz esse hūilitate mansuetū. **S**ic
em̄ dicit **Hiero**. in quadam epla. ieiunia
nō solū debēt esse moderata s; etiā scā in
om̄i mentis hūilitate. q̄ ita attenuēt corp⁹
vt mentē nō eleuēt. ne res hūilitat⁹ gignet
supbiā z vicia d̄ virtute nascant. **I**n signū
h̄ ponit hodie cinis sup capita nra ad ostē
dendū nos merito debere hūiliari ex plu
ribz caus. **E**t p̄mo in signū recogitāde nre
creatōis cuius p̄mordial materia fuit q̄si
cinis **Job. xxx.** **R**eparat sum luto. **S**ecūdo
in signū recogitāde resolutōis. qz in cine
rē resoluemur. fm h̄ dic̄ **Job. xxxij.** **D**is
taro deficiet. p̄pter h̄ dic̄ sacerdos **Demē**
ro hō qz cinis es z i cinerē reuerter. **U**n d̄
Eccl. xij. **D**ēs hoies terra et cinis. **L**um
igit hō tā creatōe q̄ resolutōe sit cinis nō
audet supbire **Eccl. x.** **Q**uid supbis terra

et cinis. **T**ertio ponit cinis in signū hūili
tatis **Eccl. xl.** **O**ccupatio magna creata est
filij **Adam.** **E**t post se h̄. **A** p̄sidente v̄z
ad humiliatū **Ionē. iij.** **P**eruenit s̄bū iud
ad regē z sedit in cinere. **Q**uarto in signū
p̄ritōis. **P**iere. vi. **C**ōsp̄gere cinere. **L**ucū
v̄nigeniti fac tibi planctū amaz **Quis q̄ ḡ**
hodie cineres capit h̄ cogitet. qz sic puluis
z cinis ē ex creatōe. sic erit z in resolutōe.
Que cogitās p̄teraf d̄ pctis. querēdo gra
tiā p̄ quā possit p̄leq̄ veniā pctōz. z tandem
gloriā supernoꝝ. **A**d quā nos. zc̄
Dūica **Inuocauit. I. Ser. XLIII**
Ducus est iesus
Di desertū a spū vt rēparat a dya
bolo. **Math. iij.** **Q**m̄ vt ait **Aug**
sup ps. lxi. vita nra i hac p̄grmatōe nō pe
eē sine pctō nec sine rēparatōe. **L**up⁹ rō ē fm̄
ipm. qz p̄fect⁹ n̄ p̄ rēparatōz fit n̄ rāz. nec sibi
q̄sq̄ innotescere p̄ nisi vicerit. nec p̄ vice
re nisi certauerit. n̄ p̄ certare nisi iuniciē
rēparatōes habuerit. **P**ec ille. **L**iḡ ar tota
vita hūana n̄ sit nisi rēparatio. vt d̄ **Job. xij.**
Pulitā ē vita hois. tū diabol⁹ nō cōlūter
oēs rēparat. nec eq̄lit oī rpe rēparatōz exerce
t. **N**ā vt di. **I**sid. l. iij. d̄ sum. bo. c. v. diabol⁹
suis fautoribz blādū. dei s̄o suis molit̄
p̄mētā tria exēplo dñi q̄ se p̄ baptisim⁹
a diabolo passus ē rēparari. **Q**d inuit fm̄
ipm. qz tūc ē eū quē possidet dyabol⁹ v̄nere
acrius q̄n se s̄tute diuina ab eo expellendū
coḡscit. **U**n̄ imū d̄ spūs tūc discip̄lit̄ pue
rū ḡm̄ in q̄ habitabat q̄n ad xpi iperū ca
re ab eo coact⁹ ē. **P**ec ille. **U**n̄ **Gre. li. xxxij.**
moral. di. **V**ostis n̄ q̄nto magis nos hūi
rebellare p̄spicit. t̄aro apl⁹ expuḡre p̄cedit
Eos em̄ pulsare negligit. q̄s quicq̄ n̄
possidere se sentit. **P**ec **Gre.** **Q**uia igit rpe
isto q̄ dragesime h̄e penitētēs dyaboli oꝝ
bus renūciātes. ad xpm̄ p̄uerti n̄cuntur.
christoꝝ adherendo seruire p̄ponūt. z ab
secta seruitute dyaboli dura. in qua isto ro
to anno detinebantur. ad iugum domini
leue et suauē festinare contendunt. **I**aco
dyabolus contra eos fortius armatur. z
uersis temptacionibz. **T**este beato **Remi**
gio in omelia hodierna. sic dicente. **I**stū
nobis sollicitē cōsiderandū. q̄ statim post
baptisimū temptatōes dñs p̄tulit dyaboli.
vt intelligam⁹ qz tūc ē rēparatōibz dyaboli ar
n̄ p̄mimur q̄n ab eo seruire v̄l dominari

Dominica Inuocauit

recedere cepim? iusteq; ac pie cu' xpo uiue-
re uoluerim? et post pauca Sic em' ret no'
pra subditos sed pra rebelles nationes
bellu mouet. Ita dyabolus validius eos
quos a sua seruitute recedere et ad leue iu-
guz xpi festinare uiderit impugnat. Tunc
em' grauiores temptaciones demonu' sen-
tiunt quando aliquod bonu' inchoare vo-
lunt. **Quod** in eteplo israhelitaru'
discim? **Qui** tuc a Pharaoe dur' afflicti
legu' qm' p' Moysen et Aaron ad terra' p'
missionis sut uocati. **Dec** ille. **Uolēs** igit'
ecclā filios suos premunire. **posuit** hodie
euāgelii in q' legit de tēptatiōib; xpi. **istru-**
ens oēs se penitētes ut se caute habeāt cir-
ca assūptōez pnie ipoz. **Et** si forte diabol'
eos aliq' tēptatiōib; uerauerit recordent'
de mō uincendi eū illoz q' uicit eū xpus
tūc qm' duc' ē in desertū ut tēptaret a dy-
bolo. sic dicit euāgelii. **Duc'** ē ihs i deser-
tū a spū ut tēptaret a dyabolo. **In** s'bis p'
millis tria. **ponit**. **Primo** nāq; ponit xpi
tēptatiōis p'p'atio q' fuit p' spū sc'm. cum dicit
Duc' ē ihs a spū. **sc'ro**. **Secundo** ponit loci
in q' tēptat' ē desertio q' fuit desertū. cū dicit
in desertū. **Tertio** subiūgit inferio finalis
dyaboli. q' fuit p' spū mali. cū addit. ut tē-
ptaret a dyabolo.

A
Dixi primo qm' p' p' ponit
tēptatiōis xpi p'
paratio q' fuit p' spū sc'm. cū dicit **Ducus** est
ihs a spū. **Sicut** em' dicit Remig' in om'l.
Absq; vlla ambiguitate credendū ē xpm'
fuisse ductū a spū sancto i desertū. **Nec** mi-
retur quis cū audit christum a spū sancto
ductū ad locum temptationis. **Nam** nisi
xps spū sancto fuisset ductus in desertum
nequa q's spūs malign' talē oportunitatē et
ocasiōē tēptandi euz habuisset. **Uñ** dicit
Remig' qz eū ibi spū sc'tūs duxit ubi oc-
casiōē tēptandi malign' spūs inueniret.
Dādus em' erat dyabolo loc' tēptandi ut
fieret xpo occasio supandi. **Dec** ille **Bon'**
fuit iste ductor q' xpm' p'spere duxit et re-
duxit. sic ille **Raphael** angel' **T**hobie du-
ctor. q' ait. **Ego** sanū ducā eum et reducāz
Tali ductore maxime nobis op' ē isto sa-
cratissimo tpe. sine quo nō possum' cū dy-
bolo bellare. nec in terrā p'missionis ce-
lestitis peruenire. **Figura** **Exodi**. **rv**. **vbi** si-
ne **Moyses** ducē filij israhel nō potuerūt ter-
ram p'missionis intrare. **Sed** certe multi

isto anno ducebant malis ductorib;. **Qui**
dā em' ut dicit **Holgoth** sup. **rv**. **c. li**. **Sa-**
piencie ducebāt illecebrosa sensualitate. sic
illi q' nō fm ueritatē rationis sed fm passi-
onem uixerūt. **Qui** non quod honestū. s'z
quod delectabile est in omnib; sequebant'.
Sic ductus est ille iuuenis recors qui se-
quebat' mulierē ornata' et blandientēz sibi.
ut dicit **Prover. vij**. **De** quo ibi dicit. **Secur'**
est eam quasi bos ad uiciniā. **Mulier** ista
significat sensualitatē carnis nostre q' sepi-
us seducit iuuenes. q'sdū autē sic ratio se-
quit' sensualitatem et sensualitas ducit ra-
tionem tamdiu est necesse hominē errare
et postea periclitari. et ideo necesse est sen-
sualitate h'mōi hodie mortificando subij-
cere rōni sicut ancillaz dñe ne ei dominet'.
sed seruiat. **Narrat** **Fulgentius** p'mo mi-
tologiaz q' admetus rex **Altestam** duxe-
rat in ytorcm. **Contigit** **Admetum** infir-
mari. **Consuluit** **Appolinem** deū quō pos-
set ab infirmitate liberari. **Respondit** **Ap-**
pollo q' curari nō possit nisi alia p'sona de
suis p'p'quis pro eo uoluntarie moreret'.
Duo intellecta **Altesta** mortēz spōre subi-
it et **Admetus** fuit curatus. **Moraliter**
Spūs et caro in homine sunt sicut uir et
ytor. **Sed** cū uir i spūs noster infirmat'
p' pctm. non potest alie curari. nisi ytor sua
id est. caro moriat'. i. mortificet p' penitētiā.
quod fit per ieiuniū et maceratiōes alias
corporales. **Quod** cum fuerit reuiuiscet
spiritus noster **Iuxta** illud **Romanorum**
vij. **Si** scdm carnem uixeritis moriemini.
Si autē spiritu facta carnis mortifica-
ueritis uiuetis. **Et** apostolus **Gal. v**. amo-
nens dicit. **Spiritu** ambulate et uolūta-
ria carnis nō perficietis. **Et** infra. **Si** spi-
ritu ducimini non estis sub lege. **Si** ergo
aliqui ducti sunt spiritu carnis isto anno.
iam ducant' spū rationis ista quadragesi-
ma. ut temptaciones ualeant supare. **Se-**
cundo quidā ducebantur isto anno puer-
sa familiaritate malozū seu societate. **Que**
quidem societates est multū periculosa. **Et**
q' hominē bonum transmutat successiue
in malum. **Quis** ratio est. quia ut dicit
Hugo de sancto victore. libro suo de arra.
Ea est uis amoris ut talem te necesse sit
esse quale est illud quod amas. et cui di-
lectionis societate iungaris. **Et** **Dinc** di-
cit **Dyonisius**. **iiij**. libro de diuinis noib;.

Qui dicitur p'p'ari

Qui p'p'ari famulauit m' dicit

Amor hz qndā vim vnitivā et transfor/
 mativā q nō dimitit amatores suos eē s; amatoz. Et idō Valer^o ad rufianū dicit
 Ethicū ē videre cui des. i. maḡ d^o moralis
 ē videre cui se hō det z pūgat i societatem
 Doc vbi sūme ē norādū iuueib; q ducit
 puerfa societate illoz q eos ad vicia iurat
 Sic dicit repbi. Prover. i. Veni nobiscū
 insidiemur sanguini. marubū sit vni oim
 nrm. Et Sap. ij. Venite fruamur bonis
 q sūt. z vtamur creatā tāq; i iuētute cele/
 riter. vino p̄ciofo z vngēto nos impleam^o.
 Et nō p̄creat nos flos t̄pis Lozon^o nos
 rosis aūq; marcescant. Nullū prātū sit qd
 n̄ p̄trāseat luxuria n̄ra. Nemo n̄m extors
 sit luxurie n̄re. vbiq; flinqm^o sig leticie n̄re
 qm̄ hec ē ps n̄ra z h̄e soz n̄ra. Opprimā^o
 paupes iustū. z nō p̄cam^o vidue. nec revere
 amur canos ml̄ti t̄pis. Dec ibi. Ecce quō
 mala societas inuitat se mutuo ad p̄cā di
 uersa. Et idō qdā sener informās filiū suū
 dicit. Tale q̄sq; fore q̄le sibi necit amore.
 Sermo veridic^o ait ipe sit alter amīc^o Qui
 p̄cordat Aristo. it. Ethicoz di. q amīc^o est
 alter ipe. Dur^o em̄ mores inuitat cuius hz
 amores. Recordet^o igit oēs tales illō Pro
 uer. xvj. Vir iniqu^o ducit amīcū suū p viā
 nō bonā. Nec mix. Et q̄ em̄ talis societas
 puerfoz nō hz dūce nisi sp̄m̄ malignū. me
 rito nō p̄t duci nisi ad p̄cipitiū. eo q̄ cecus
 cecū nō ducit nisi in foveā Lu. vi. Ipi em̄
 demōes duces sunt cecoz. Mar. xv. Nec
 ducit nisi ad tenebras exteriores vbi erit
 flet^o z c. Mar. xij. Tertio ducebāt quidāz
 isto āno z ducit hodie a sp̄ū sc̄to vt sūt oēs
 innocētes z h̄e penitētes q ducit p viā iu
 sticie mādatoz leg^o diuine. Iuxta illō qd
 sp̄ū sc̄tū dīc ad aiaz talis hois. Ducā te
 p semitas eq̄tras z viā sapie mōstrabo tibi.
 Iste est bon^o ductoz que petebat ps. dices
 Sp̄ū tu^o bon^o deducet me i terrā rectaz.
 Isto sp̄ū q ducit filij dei sunt Iuxta illud
 Roma. vij. Qui sp̄ū dei agunt h̄ij filij dei
 sunt. Sed di. quō iste est bon^o sp̄ū qui
 ducit in tēptationē sicut h ducit r̄pm. cum
 t̄m nos ozam^o vt nō inducamur in tēptati
 onē Mar. vi. Rūdeo fm̄ Henricū devz
 maria lib. ii. c. i. c. Q̄ licet sp̄ū sc̄tū p̄mittit
 nos tēptari. nō t̄m p̄mittit in tēptatōe supe
 rari. Vñ nō petim^o vt nō tēptemur. sed vt
 in tēptatōe non supemur. Doc em̄ est fm̄
 Henricū in tēptatōem induci. i. p̄sensuz

pbere tēptatozi. modo h nō facit sp̄ū sc̄tū
 qz pot^o nos liberat a malo tēptatōis. non
 p̄mittēs nos tēptari sup id qd possum^o. s;
 facies cū tēptatione p̄uētū vt possum^o susti
 nere. Et Borra sup Mar. vi. exponit. ne
 nos inducas i tēptatōz. i. nō p̄mittas nos
 induci in tēptatōz p̄ p̄sensū vt succubam^o
 Tūc em̄ inducimur. i. in^o ducimur qm̄ hz
 in nob efficacā et vincimur. Doc āt a sp̄ū
 sc̄to non est s; a maliḡ. Et idō hz sp̄ū sc̄tū
 ducit r̄pm ad locū tēptatōis. nō t̄m p̄mittit
 eū succubere in tēptatōe.

Dixi secundo q̄ in h. p. p̄o
 nitur loci in
 quo xps temptatus est descripio. cum dō
 In desertū. Per istud desertū significat
 p̄ns vita. Sic em̄ filij isrl̄ nō poterūt in
 trare terram p̄missionis nisi mansissent in
 deserto sustinentes multa mala. Sic nec
 nos possum^o ingredi in celum nisi pari
 amur hic aliqua dura et aspera p peniten
 tia. Luce xlvimo. Oportuit r̄pm pati. z ita
 intrare in gloriā. Et sicut filij isrl̄ in illo
 deserto sustinuerunt tria. scz longā z peru
 culosam peregrinationem. magnam et vi
 crosiosam hostiū expugnationem. gratem
 et intollerabile sitis arefactionem. Sic nos
 oportet hic agere vitā vt peregrinos De
 bre. xij. Nō habem^o h manente ciuitatem
 sed futurā quā inquirim^o. Filij em̄ isrl̄
 in deserto fecerunt eis ruguria. non castra
 non pallacia. sed de fragili materia rader
 nacula. Sic nos facere debemus. Quod
 t̄m est contra multos curiosos edificātes
 edificia delicioza. qui nimis solitant^o cir
 ca lapides mortuos. et negligunt vīnos.
 ac si in eternum hic essent mansuri. Com
 muniter tamen videm^o q̄ h̄ij qui talia edi
 ficia fabricant breuiter ea inhabitant. vt
 dicit Volgoth Sapientie. xj. non cogitā
 tes de verbo saluatoris Mar. xij. Et
 cum quidā discipulus dixisset. Magister
 aspice quales lapides z quales muri. Et
 xps dicit. Amen dico vobis. nō relinquet
 lapidem super lapide. Tales similes sunt
 edificanti bus turrim Babilone qui cum
 ex hoc vellent magnificare nomen suū tur
 piter fuerunt a deo confusi. vt dicitur Be
 nefis. xj. Hinc Bernardus in lib. 2o de cu
 ra rei familiaris ait. Ad edificandū col
 gar te necessitas non voluntas. Sic idō
 filij isrl̄ in deserto habuerūt magnā q

229 a 112-116

nō h̄i dōz sp̄ū sc̄tū nō nōd t̄m

Dominica Inuocauit

victoriosam hostiū expugnatōz. Sic nos
in h mundo dem^o viriliter pugnare d^o car/
nē mundū r dyaboluz. Demon pugnat d^o
nos duplici manu. s. occulta suggestione r
apra impugnatōe. Suggestione vincam^o
p prudentiā. qz rerū exitus prudentiā meti/
tur. Sic fecit xps h vincendo eū non po/
tēca s; sapia scripturaz. Impugnationem
vincam^o p paciētiā. q equanimitē tribula/
tio tollerā. **Dūd^o** pugnat duplici manu
s; ambitōe honorū r amore diuinitaz. Am/
bitiōne vincam^o timore iudici. qz districtis
sime iudicabūt q p sunt in honoribz. **Sap.
vi.** Iudiciū durissimum his q p sunt fiet.
Sedāz s; amore diuinitaz vincam^o amore
xpi paupis nascēdo. viuēdo. moriēdo. Et
fm p silū apli. habētes alimēta r qto tega/
mur his pccā sim^o. **Laro** pugnat duplici
manu. s; gula et luxuria. **Primā** manum
amputare debem^o p abstinentiā. modera/
te bibēdo r comedendo. **Secundā** p pri/
nētiā. **Tertio** filij israhel habuerunt in de/
serto grauē r intollerabile sitis arefactōz.
Nam sicut d^o de eis. multitudo eorum siti
aruit. Et **Sap. vi.** d^o. Siterunt r inuo/
cauerūt deum. Sed diuina prouidentia
factū est q cū non potuissent bibere aquā
p amaritudinē. vt d^o. **Exo. xv.** immisso lig/
no verse sunt in dulcedinē. Et cum hoc de
petra produxit eis aquas largissimas. sic
nos debemus esse in continua siti diuine
dulcedinis. vt nobis omnes delectatiōes
mundi videantur amare. **Iuxta illō pbi
lippē. iij.** Omnia arbitrat^o sum vt sterco/
ra. **Et Gal. vi.** Vibi absit gloriari nisi in
cruce. **In dicit Aug^o.** Omnis copia q non
est deus me inopia est. Dicit ergo quilibz
nīm illud ps. Sitiuit in te anīa mea. Ad
scōz sitim hmoi est inuocandus fons aq
viue dñs xps. q de se dicit. **Si quis** sitit
veniat et bibat. **Et Johannis. iij.** Si q
biberit et hac aqua quam ego dabo nō si/
tier in eternum. Sicut autem deus in de/
serto filios israhel rexit ne victualibz defice/
rent. protexit ne eozam hostilibz succumbe/
rent. et direxit ne in solitudinibz viā per/
derent. Sic dominus facit nobis si in co/
sperabimus. **Iuxta illud Isai. li.** Pōnam
desertum eius quasi delicias. Ecce p mū.
et solitudinem eius quasi ortuz dñi. Ecce
secundū. **Gaudiu**z et leticia inuenitur in
ea. **Ecce tertium.**

Dixi tertio

q in verbis pmissis
describitur intentio finalis dyaboli. q
fuit p spm malignū ad decipiēdū xpm. cū
d^o. vt reptaret a dyabolo. Circa qd sciēdū
q licet xps temptatus est a dyabolo finali/
ter ad h vt experiret in co si esset filius dei
tū spū sanctus duxit xpm in desertū vt tē/
ptaretur a dyabolo. ad dandū nobis exē/
plū resistendi. Nam sic dicit Aug^o. in li. de
sa religione ad romanū. ca. xix. in pn. **Dec**
triplex tēptatio in xpo hoīe que assumpsit
cauenda mistrata est. Et fm h tria h sunt
consideranda. **Primo** qualiter et vnde p/
cedit temptatio. **Secundo** quare de^o per/
mittit temptari homines. **Tertio** quō re/
sistendum est temptatiōi. **De primo** scien/
dum q temptatio nō est aliud nisi proba/
tio mētis humane. qualis sit in seipsa. **Ec**
clesiastici. xxxij. Vasa figuli probat fornat
et homines iustos temptatiō tribulatio/
nis. Et fit sex modis. scilicet a parte infe/
riori. superiori. anteriori. posteriori. a dextris
r a sinistris. **Prima** temptatiō ab inferio/
ri est contemptibilis. et est illa q fit a carne
Et consistit in excessu cibi potus. et in alijs
actibus carnalibus. ad q̄s caro est prona.
Et est duplex. **Quedam** ab exteriori. vt in
cibus et potibus et alijs vanitatibz et vo/
luptatibz. **Quedam** ab interiori. vt in con/
cupiscentia desideriorū carnaliū. **Secda** ē
a superiori. i. a rōne que aīe pars est supior.
cum s; ipa rō consentit et delectat r quasi
captiua trahitur ad obsequendum carni.
Et hec fit tribus modis. s; suggestiōe. de/
lectatione. et p̄sensu. **Suggestiō** est ex par/
te dyaboli. **Delectatiō** ex parte carnis. **Cō**
sensus ex parte rationis. vt dicit Aug^o. in
libro de sermone dñi in monte. de pe. di. ij.
Sic tribz gradibz Et iste modus fuit in
temptatione pmi hominis. vbi primo ser/
pens suggestit. postea Eua delectata ē. v/
timo Adam consensit. **In suggestiōe** est
semen peccati. **In delectatione** nutrimen/
tū. **In consensu** vero perfectio. Et ex his
elicatur q non omnis temptatiō est pecca/
catum. sicut temptatiō que est in sola sug/
gestiōe p quam homini peccata aut que/
nis illicita p̄tra eius voluntatem in cogi/
tatione occurrūt. r ista vocat temptatiō hu/
mana. **i. Corinth. x.** Temptatio vos nō ap/
prehendat nisi hūana. et est veniale peccū.

De p^o q^o r v^o gradibz tempt^o

depe. dis. ij. In hoc. Tēptatio q̄ fit p̄ sugge-
 stione malaz cogitationū cū p̄ se su ē p̄c̄m̄
 vt dicit **Gre. ibidē.** Tertia ē tēptatio ab i-
 teriori. hec ē demonū. 7 hec ē valde timēda
 q̄ i via q̄ ābulā nob laq̄os parāt. **La-**
 queū parauerit pedibz meis. **Sz di. etq̄**
 dyabol⁹ nō p̄t ab itra tēptare. q̄no ḡ p̄t aie
 hūane aī facie et laq̄os tēptationū pone-
 re. Et etq̄ nō p̄t aiaz n̄faz intrare cū solus
 d̄ h̄ possit vt illabat aie. vt dicit m̄ḡr in. ij.
 sniaz. dis. viii. **Et Aug⁹. li. de spū 7 aia. ca.**
rv. Ad q̄d breuiter dicitur ē fm̄ **Iud. li. ij.**
 c. v. de sum. bo. q̄ dyabol⁹ nō est imissor co-
 gitationum. sic q̄ ibi intrās i corz hoīs eas
 mittat 7 suggerat. sz est bñ incentoz vicioz.
 q̄ nullibi p̄cupie fomēta succēdit nisi vbi
 pus p̄ue cogitatiois delectatioes aspexit
 quas si a nob spernit delectatioes aspexit
 p̄fusus abscedit. **Et his infero duo.** P̄rio
 q̄ dyabol⁹ nosc̄ cogitatioes illas hominū
 q̄ sibi aliq̄ mō p̄ sensus aut alias passiōes.
 affectioes. q̄litatez. aut alias dispositiones
 exteriores apparēt. 7 fm̄ h̄ put viderit ho-
 minē ad talia affectū suggerit sibi talū re-
 rū tēptatioes. **Secdo infero q̄ illas cogita-**
 tionēz q̄ nodū sunt de interioribz aie n̄re
 p̄ aliq̄ siḡ p̄alate. eas oīno adire non p̄nt.
De his ita loq̄t Aug⁹. li. ij. retractationū.
et habent s̄ba. rxi. q. v. q̄dā loco. vbi dicit
Quodā loco dicit. i. in li. de spū 7 aia. c. rxi.
Demonēz aliq̄n hoīm dispositioes nō solu
voce plaras. vtz etiā cogitatioe p̄ceptas.
 cū siḡ quedā ex aīo exp̄munt in corpe. to-
 ta facillitate p̄discere. **Et seq̄t.** Nā puenire
 ista ad noticiā demonū. etiā p̄ nōnulla ex-
 p̄imēta cōptū est. **Decille. Et Cassia⁹ lib.**
collationū patz. collatōe. vij. ca. rxi. ita ait.
Nulli dubiū est q̄ possint spūs immundi
 cogitationū n̄faz attingere q̄litatez. sz in-
 dicis sensibilibz forinsecus eas colligē-
 tes. i. aut ex n̄ris dispositioibz aut ex s̄bis
 studijs in q̄ p̄seius nos p̄spererit inclina-
 ri. **Terz illas q̄ nodū de interioribz anime**
 p̄dierunt adire oīno non p̄nt. **Ipas q̄z co-**
 gitationēz quas ingerūt. vtz susceptē vel
 queadmodū susceptē sint nō p̄ ip̄ aie na-
 turā. i. p̄ illum interiorē motū in medullis
 vt ita dixerim. ip̄ latitantē. sed ex moribz
 atq̄z inditjs exterioris hoīs dephendunt
Decibi. Et his p̄sequēs p̄z illud q̄d dicit
Iud. li. ij. de sum. bo. c. v. q̄ dyabol⁹ q̄n de-
 cepe quecquā querit pus naturam yniuscū

iusq̄z attēdit et inde se applicat. vñ ap̄tū ho-
 minē ad p̄c̄m̄ iſpexerit. **Et ea em̄ gre dia-**
bolus hoīs temptat q̄ eos p̄ excrecētē
 humozē facile inclinari ad vicia conspicit.
 vt fm̄ hūozis p̄sperione adhibeat 7 tem-
 ptationē. **Figura hui⁹ habet in Balaam.**
 q̄ in figura dyaboli cōtra ip̄sum dei. ex ea
 parte p̄cepit p̄niciosos p̄ndere laqueos
 ex q̄ sensit eos facilius esse lapsuros. Nā
 q̄ aquā ducit alicubi non cā p̄ aliā p̄te mi-
 tit nisi vbi eius imperiū attendit. **Decille.**
Quarta temptatio est a posteriori. et hec ē
 memoria p̄c̄toz p̄teritoz ad delectandū
 cū videlicet q̄s exultat in rebz pessimis q̄s
 gessit. 7 sepe ex reconditōe reaccedit vt re-
 deat q̄s inidipm̄ tāq̄ canis ad vomitum.
 q̄d faciunt hoīs post pasca redcūtes ad
 mores p̄c̄toz p̄stinos. **Et tales vocat Am-**
brosius irrisores 7 nō penitētes. q̄z irrisor
 est 7 nō penitēns q̄ comitit itez ea q̄ noui-
 ter plangebat. **Tales fuerunt iudei qui re-**
 cordati sunt carnū cepaz 7 porroz in egypto.
 q̄ p̄ eo murmure grauiter fuerunt pu-
 niti. vt dicit **Numeri. ij. 7 rxi. capitul.** Quarta
 temptatio est a dextris. i. a p̄speritate. cu-
 scz arridet homini fortuna. 7 p̄speritas
 non miscetur aliquali miseria. **Sz q̄d dicit**
Prover. j. de talibz audiam⁹. Prosperitas
 stultoz p̄det eos. **Secra temptatio est a si-**
nistris. **Dec est aduersitas p̄mens. p̄ quas**
 interdū homo cogit aut murmurare aut
 blasphemare p̄tra deū. **De scdo quare scz**
 deus p̄mittit hoīem temptari. cū tñ meli⁹
 fuisset homini si fuisset intēp̄abilis. et sic
 quidā dicunt. gloriofior fuisset hō si nō po-
 tuisset temptari. **Ad q̄d breuiter dicitur**
 q̄ sicut dicit m̄ḡr sniaz. dis. rxi. c. j. q̄ hō
 multū gloriofior est in h̄ q̄ p̄t nō consentire
 temptatōi q̄ si tēptari non possit. **Et ideo**
 deus hominē temptari p̄mittit vt inde glo-
 riosiorē reppozaret vicioria. **Et q̄ cōcludit**
Dolgoth. r. ca. li. Sapie. q̄ homo sic ē or-
dinat⁹ ad beatitudinem q̄ eam mereat de-
 dinādo a malo et faciendo bonū. **Et q̄o**
 cōsequenter sequit q̄ cōis via concessa ad
 beatitudinē nō est nisi p̄ temptatioes. **Quā-**
 nec ita cōuenienter possit homo p̄tingere
 ad beatitudinē sine temptatioe. **Et in li-**
gnū h⁹ dicit Dolgoth xp̄m̄ sustinuisse
 temptatioes ab extrinsecō tam a demoni-
 bus q̄ a malis hoīb. **Et q̄o p̄z fm̄ **Deu-****
ricū de v̄m̄aria li. rxi. de p̄fectōe iterioz

Dominica Inuocauit

hois. c. xi. **Q**uasi vir fortis uiuere in te patet. et
fortitudo non esset laudabilis. **Q**uasi rō est fin
ipz. q. sic locū victorie hie non possz. z eodē
mō dicendū de alijs dicitur. **U**nde apłs
dicit. Virtus in infirmitate p̄ficiat. Permittit
autē de electos temptari sp̄aliit p̄t̄ria.
vitz ad exercendū nre nature p̄bitatez. ad
retundēdū nre censurē vanitate. ad p̄merē
dū vite eterne felicitate. **P**riō pmittit nos
tēptari ad exercendū nre nature p̄bitatez.
Habem⁹ em̄ vsum liberi arbitriū p̄ gr̄az in
formatū. **U**n̄ voluit de⁹ vt oñdam⁹ h̄ i no
bis quō sun⁹ viriles in resistendo dyabolo
z mādaris diuinis obreperādo. **S**ic p̄oit
exemplū **D**olgorth sup. iij. c. li. **S**ap. dices
de illo milite q̄ h̄iet arma alie⁹ regi cū equo
z eis vti negligeret p̄ honore regi. **S**ic h̄o
habēs ymaginē dei z arma sua. vt dicit **E**ph
vi. c. Si negligit⁹ dyabolū pugre multuz
villis reputat. **L**egit de **C**onstantino q̄ se
mel volens p̄bare q̄ essent veri xp̄iani. pre
cepit q̄ oēs q̄ vellēt secū adorare ydulū re
manerēt secū in palacio. q̄ s̄o nollet exiret.
Quo facto illi q̄ erant veri xp̄iani exierūt.
Qui s̄o erat ficti z ypocrite. adulatores re
gis remāserūt. **Q**uos imp̄ator statim a se
reiecit tāq̄ deo suspectos. **I**llos autē veros
xp̄ianos ad se recepit. **S**ic facit de⁹ p̄bās
hoies p̄ tribulādoes z temptādoes. vt ap
pareat q̄s sit ver⁹ xp̄ian⁹ aut q̄s fict⁹. **U**ndē
Eccl. ij. dicit. **F**ili accedēs ad seruitutem dei
prepara animā tuā ad temptādoes. **S**ecūo
pmittit nos de⁹ tēptari ad retundēdū nre
censurē vanitate. nisi em̄ temptaremur ni
mis cito p̄pter defectū nre cognitōis d̄ ac
ceptis donis dei sup̄birem⁹. sic dicit de se
Paulus. **N**e magnitudo reuelationum ex
tollat me. datus est mihi stimulus carnis
mee angelus sathane q̄ me colaphizet. **U**n̄
Sre. no. li. moza. c. xxxvij. di. **S**upna dispē
satio idcirco nos tora sibi intentione serui
entes carnis nre pmittit temptādoibz con
cui. ne mens nra in sup̄bia audeat p̄sup̄ti
one securitatis eleuari. vt dū pulsata tre
pidat in solo auctoris adiutorio fidez ro
bust⁹ sp̄i figat. **E**t. xij. li. moza. c. iij. expo
nens illud **R**oz. vij. **V**ideo aliā legē i me
bris meis repugnantē legi mēis mee. dicit
sic. **A**d ima caro trahit ne extollat sp̄it⁹.
ad summa trahit sp̄s ne prosternat caro.
Sp̄s lenat ne iaceam⁹ in infimis. **C**aro
aggrauat ne extollat ex summis. **D**ec. ille.

Et ideo ps. tali mō optans tēptatōz dicit
Proba me de⁹ z tēpta me. **S**lo. l. indica me
cē p̄batū. nō tibi q̄ oia nosti. s̄z mihi z hoibz
Nisi em̄ tēptaret negligentes essem⁹. **D**icit
tur q̄ de⁹ tēptare isto mō vt erudiat. homo
vt sciat. dyabol⁹ vt seducat. **C**ertus. **D**at
tria temptare scire seducere p̄bare. **T**er
tio pmittit nos deus temptari ad p̄merē
dum vite future felicitatem. **I**ac. i. **B**eat⁹
vir q̄ suffert temptationē. quia cū p̄batus
fuerit accipiet coronā vite. **D**e tertio scilz
quō sit resistendū temptatōibz. dicit **H**ugo
in lib. de p̄fectibz. **Q**uōmōdo temptatōibz
q̄nqz modis resistit. **P**rim⁹ est temptatōes
malas a mente auertere p̄ aliquas occupa
tiones q̄b obliuiscat homo impugnatōis
Unde **H**iero. **S**emp aliquid facito vt te
dyabolus inueniat occupatū. **S**ecūdo
modus. materias z occasiones temptatio
nis fugere et declinare. maxie carnales. q̄
appropinquantes sibi incendunt vt ignis.
Unde licet in ceteris vicijis possēt expecta
ri congressus. in vicio tñ carnali nō nisi fu
ga restat. **U**nde apłs nō dicit. pugnate z
fornicatōem. sed dicit. fugite fornicatōem.
Et q̄ cōcludit **H**ugo ybi sup. **Q**z exerci
tare se ad pugnā spontanea z vicia sp̄ia/
lia. scz iram inuidiā vanam gloriā. aliqñ
vile est vt homo p̄ paciētiā instruat. **T**ñ
in carnalibz vicijis h̄ facere periculosum est
z stultū. sed fugiēde sunt eorū pugne et a
memoria excludende et occasiones eorūz
tollende. **U**nde p̄pter h̄ fin ipm dñs nolu
it se de luxuria temptari pmittere. vt doce
ret n̄ obere nos igerere h̄nc tēptatōi etiā
in spe triumphī z p̄mij. **C**um em̄ hec tem
ptatio habeat delectationē admittā. et in
p̄tatio concepi sum⁹. ita vt non solū mēs
sed etiā corp⁹ in eo delectet. piculosus ē ei⁹
aditus. sicut hostis qui intraybis muros
aliq̄s fauētes h̄z si itra portas irrupit ipaz
potentius capit. **U**nde apłs. **O**mie pctm̄
qd homo facit extra corpus est. **Q**ui autē
fornicat in corp⁹ suū peccat. **T**ertio patien
ter z humiliter virgā dei sustinere. vt se di
gnū iudicet afflictione et labore pugne et
patienter tolleret. confidens q̄ ei pueniat
in bonū. **Q**uia sic placabilis erit citi⁹ dñs
z ip̄e purgabit a pctis z nudabit a vicijis z
ditabit virtutibz z meritis. vt dicit **G**reg.
Quarto orōi incubere et auxiliū sup̄nevir
tutis p̄ se z p̄ alioz suffragia implorare. qz

nec his viribus nec meritis nec prudentia possumus de tot hostibus triumphare vel sine leali vulnere transire. nisi protecti manu dei et eius adiutorio confortati. ps. Inuoca me in die tribulationis. Ad hunc deum permittit quicquid hominem temptari ut exaltet ad orationis studium et profugiat ad deum et expiatur eius auxiliis. Quinto ut homo studeret singulis vicibus singula remedia adhibere. quia non omnia vicia eodem remedio curantur. Sicut diuersis morbis diuersa remedia apponuntur. ita et vicibus. ut lubricis continentia. superbis humilitas. auaritia largitas. et sic de alijs. que sepius recitantur. Postquam superatione temptationum nos perducere dignatus est ipse victoriosissimus triumphator sabbane ad gloriam sempiternam. Amen.

Dominica Inuocavit. II

Sermo. XLV

Quam ieiunasset

quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esurijt. Math. iij. Sicut dicit Gregorius in omni hodierna. Qui a paradisi gaudijs per cibum cecidit. laborare debemus in quantum possumus ut per abstinentiam resurgamus. Ex quibus verbis patet quod ieiunium humane reparationi fuit necessarium. Et propter hoc dei filius videns humanum genus per peccatum gule cecidisse. in assumpta forma humane ieiunare voluit ut sic ieiunandi formam doceret. sic dicit in scriptis. Cum ieiunasset. Circa vero materiam istius sacratissimi ieiunij tria sunt consideranda. Primo quidem de ieiunij institutione. Secundo de ieiunij observatione. Tertio de ieiunij efficacia et vtili remuneratione. Institutio ieiunij tangitur. cum dicitur. Cum ieiunasset. Observationis modus. cum dicitur. quadraginta diebus et quadraginta noctibus. Utilis remuneratio. cum dicitur. postea esurijt.

Dixi primo quod considerandum est de ieiunij institutione. Circa quod tria sunt videnda. Primo quomodo ieiunium sit a natura dictatum. Secundo quomodo a paganis et gentilibus persuasum. Tertio quomodo a sanctis patribus institutum et confirmatum. De primo quomodo ieiunium sit a natura dictatum patet. Natura enim dicebat ab exordio sue creationis carnes non esse comedendas. sed tantum viuendum esse fructibus olivibus et radicibus. Unde dicit Boetius in libro de consolatione quod felix nimum prior etas contenta fidelibus aruis. Ieiunia consuevit soluere glande. Refert magister in historijs super Genesim quod filius Aderis ad diluuium. quod etas duravit per duo milia annorum. et dicitur. vicerunt solum herbis et radicibus et pomis per tantum tempus ad diluuium. Et secundum Augustinum de ciuitate dei. xv. c. ix. Ab adam versus ad diluuium copulabantur anni secundum codices nostros duo milia ducenti. sexaginta duo. Secundum autem hebreos mille sexcenti. lxx. Quibus annis non comedebant carnes sed herbas tantum. Quare feras occidebant faciebant solum per pellicibus. et quibus vestimenta preparabant. carnes vero canibus piciebant versus ad diluuium. Et post pauca vinum cum carnibus manducaverunt. Unde dicit Hieronimus in libro 3. Iouinianum. et habet in decreto dist. xxxv. Ab exordio inquit peccationis humane nec carnibus vescemur. nec dabamus libellam repudij. nec propterea nobis eripiunt. Hoc cursu versus ad diluuium versus puenimus. Post diluuium autem cum damnanoe legis quam nullus implere potuit carnes ingestae sunt ad vescendum. Et post pauca vinum cum carnibus post diluuium dedicatum est. Hoc id est in usum humanum licite assumptum. Constat autem quod lex nature duravit ab adam versus ad hoc secundum omnes. ymo versus ad Moysen. In illa gerate naturali instinctu dictate. homines non vtebantur carnibus. non in sine ministerio et occultae dei dispensatione. Nam sic dicit Ambrosius. xxxv. di. sexto die. Ido sexto die create bestie. ut sciret homo quod cum bestijs creatis orra est simul illi edendi praesens et versus escarum. ubi cibus cepit ibi finis factus est mundi. ibi cepit sua incrementa nec sciret ubi ceperunt circa eum opera feriari. celsa re. Quo iudicio declaratum est quod per cibos mundus deberet imminui per quod deus augeri. Et his concludit Ambrosius in sermone de ieiunio. quod ieiunium non est nouellum cum in paradiso ab initio fuerit institutum. Sed hoc occurrit dubium. Et quod cum secundum legem nature cibus carnis non licuit. quare deus voluit tor diuersa animalia creare nisi ut omnia cum gratia actione sumerent. et nihil esset reuocandum. ut dicit apostolus. Ad quod respondeo secundum Hieronimum 2. Iouinianum l. ij. Quod licet omnia in usum hominum creata sunt. non tamen in usum ciborum. Nam ideo dicitur in mensura